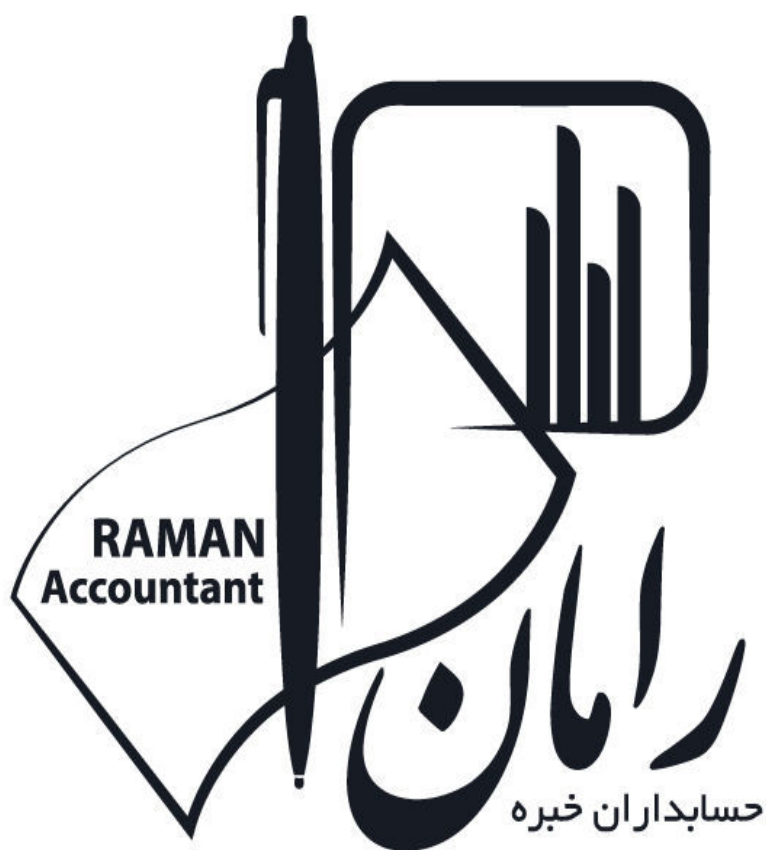


استاندارد حسابداری شماره 27
طرحهای مزایای بازنشستگی

(لازم الاجرا برای کلیه صورتهای مالی که دوره مالی آنها از تاریخ
اول فروردین 1384 یا بعد از آن شروع می شود)



شماره ثبت ۴۴۰۱۰

استاندارد حسابداری شماره 27
 طرحهای مزایای بازنشستگی

فهرست مندرجات

<u>شماره بند</u>	
1 - 4	• دامنه کاربرد
5 - 6	• تعاریف
7 - 8	• استفاده‌کنندگان و نیازهای اطلاعاتی آنان
9 - 13	• ارزش فعلی مزایای بازنشستگی مبتنی بر اکچوئری
14 - 15	• تناوب ارزیابی مبتنی بر اکچوئری
16 - 20	• اندازه‌گیری داراییهای طرح
16 - 17	– سرمایه‌گذاریها
18 - 19	– حق بیمه‌های دریافتی
20	– داراییهای ثابت مشهود
21 - 29	• صورتهای مالی طرحهای مزایای بازنشستگی
30	• تاریخ اجرا
31	• مطابقت با استانداردهای بین‌المللی حسابداری
	• پیوست شماره 1 : صورتهای مالی نمونه
	• پیوست شماره 2 : مبانی نتیجه‌گیری

استاندارد حسابداری شماره 27 طرحهای مزایای بازنشستگی

این استاندارد باید با توجه به "مقدمه‌ای بر استانداردهای حسابداری" مطالعه و بکار گرفته شود.

دامنه کاربرد

1. بکارگیری این استاندارد در حسابداری طرحهای مزایای بازنشستگی الزامی است.
2. کلیه صندوقهایی که متولی اجرای طرحهای مزایای بازنشستگی می‌باشند، از جمله سازمان تأمین اجتماعی، صندوق بازنشستگی کشوری و صندوقهای شرکتها و سازمانها مشمول این استاندارد هستند. طرحهای مزایای بازنشستگی که شخصیت حقوقی جداگانه‌ای ندارند نیز در صورت گزارشگری مستقل، مشمول این استاندارد می‌باشند. الزامات سایر استانداردهای حسابداری در صورتی برای طرحهای مزایای بازنشستگی کاربرد دارد که توسط این استاندارد جایگزین نشده باشد.
3. این استاندارد با حسابداری طرحهای مزایای بازنشستگی برای تمام اعضا به عنوان یک گروه سر و کار دارد و به گزارش درباره مزایای بازنشستگی هر یک از اعضا نمی‌پردازد.
4. این استاندارد در مورد طرحهای دیگری از قبیل بیمه بیکاری و خدمات درمانی که توسط برخی سازمانها و صندوقها در کنار طرحهای مزایای بازنشستگی اداره می‌شود، کاربرد ندارد. صندوقهای بازنشستگی که به‌طور همزمان متولی انجام این موارد می‌باشند اطلاعات مرتبط با طرحهای مزبور را بر مبنای الگوی صورتهای مالی مندرج در این استاندارد، در صورتهای مالی صندوق بازنشستگی ترکیب و حسب مورد اطلاعات تفکیکی ارائه می‌کنند.

تعاریف

5. اصطلاحات ذیل در این استاندارد با معانی مشخص زیر بکار رفته است:
 - طرحهای مزایای بازنشستگی: برنامه‌هایی است که به موجب آن برای اعضا پس از خاتمه خدمت، مزایایی در قالب حقوق بازنشستگی یا مستمری فراهم می‌شود، به شرطی که بتوان این مزایا را قبل از خاتمه خدمت براساس شرایط مصوب یا رویه مورد عمل تعیین یا برآورد کرد.
 - مزایای بازنشستگی: عبارت است از حقوق بازنشستگی و سایر مستمری‌هایی که به موجب مقررات طرح انتظار می‌رود با توجه به سنوات خدمت گذشته اعضا به آنان پرداخت شود.
 - اعضا: شامل کلیه افراد اعم از شاغلین، بازنشستگان و مستمری‌بگیرانی است که از مزایای طرح بازنشستگی بهره‌مند می‌شوند.
 - صندوق بازنشستگی: شخصیت حقوقی مستقلی است که تحت عناوینی مانند صندوق، سازمان، مؤسسه و غیره براساس قانون، اساسنامه یا دستورالعمل خاص، در حوزه تأمین مزایای بازنشستگی اعضا، فعالیت می‌کند.
 - ارزش فعلی مزایای بازنشستگی مبتنی بر اکتواری: عبارت است از ارزش فعلی پرداختهای مورد انتظار به اعضای طرح بابت سنوات خدمت گذشته آنان که بر مبنای مفروضات اکتواری محاسبه می‌شود. خالص داراییهای طرح (ارزش ویژه طرح) عبارت است از داراییهای طرح منهای بدهیهای آن غیر از ارزش فعلی مزایای بازنشستگی مبتنی بر اکتواری.

6. به منظور سنجش توان مالی طرحهایی از قبیل مزایای بازنشستگی و بیمه عمر جهت ایفای تعهدات مربوط به طرحهای مذکور، محاسباتی براساس روشهای آماری، احتمالات و ریاضیات کاربردی و با استفاده از مکانیزم اکچوئری صورت می‌گیرد. اگرچه ارزش فعلی مزایای بازنشستگی مبتنی بر اکچوئری تعهد طرح می‌باشد اما به موجب این استاندارد به عنوان بدهی در صورتهای مالی طرح شناسایی نمی‌شود بلکه در زیر ترانزنامه و یادداشتهای توضیحی افشا می‌گردد.

استفاده‌کنندگان و نیازهای اطلاعاتی آنان

7. استفاده‌کنندگان اصلی گزارشهای مالی طرحهای مزایای بازنشستگی شامل اعضا، ارکان طرح، دولت و کارفرمایان می‌باشد. این اشخاص نیاز به اطلاعاتی دارند که اهداف زیر را تأمین کند:

الف. ارزیابی توان پرداخت تعهدات،

ب. ارزیابی عملکرد طرح،

ج. تعیین راهبردها و خط مشی‌های طرح، و

د. فراهم کردن امکان نظارت عمومی دولت.

8. اهم نیازهای اطلاعاتی گروههای استفاده‌کننده اصلی به شرح زیر است :
- الف. اعضا : این گروه به اطلاعاتی راجع به امکان تأمین مزایا و چگونگی بکارگیری منابع طرح به‌منظور ایفای تعهدات و نیز بدهیهای بالقوه طرح نیاز دارد. همچنین لازم است برخی اطلاعات اساسی طرح مانند نرخهای حق بیمه و شرایط بازنشستگی به اعضا ارائه شود.
- ب. ارکان طرح : این گروه که شامل هیئت امنای شورای عالی یا عناوین مشابه می‌باشد به اطلاعاتی به‌منظور ارزیابی عملکرد طرح، تصمیم‌گیری در مورد سیاستهای کلی طرح و اطمینان از کفایت داراییها برای ایفای تعهدات نیاز دارند.
- ج. دولت : دولت برای ایفای وظایف حاکمیتی و نیز به‌منظور اطمینان از رعایت الزامات قانونی و نظارت بر طرحهای مزایای بازنشستگی به‌لحاظ آثار اجتماعی ناشی از عملکرد آنها به اطلاعاتی درخصوص وضعیت مالی، تعهدات و عملکرد مالی طرحها نیاز دارد.
- د. کارفرمایان (در طرحهای مزایای بازنشستگی اختصاصی) : این گروه به اطلاعاتی جهت ارزیابی عملکرد طرح، اطمینان از معقول بودن نرخهای حق بیمه و پیش بینی تعهدات آتی خود در قبال طرح نیاز دارند.

- ارزش فعلی مزایای بازنشستگی مبتنی بر اکچوئری
9. ارزش فعلی مزایای بازنشستگی مبتنی بر اکچوئری باید براساس پرداختهای مورد انتظار طبق شرایط طرح، باتوجه به سنوات خدمت اعضا تا تاریخ مورد نظر و سطح حقوق و مزایای جاری اعضا محاسبه شود.
10. در طرحهای مزایای بازنشستگی، ایفای تعهدات طرح، به وضعیت مالی طرح، حق بیمه‌های آتی و همچنین کارایی عملیاتی طرح شامل عملکرد سرمایه‌گذاری بستگی دارد.
11. ارزیابی شرایط مالی طرح، بررسی مفروضات و تعیین میزان حق بیمه‌های آتی، نیاز به گزارش اکچوئر واجد صلاحیت حرفه‌ای دارد.
12. ارزش فعلی مزایای بازنشستگی مبتنی بر اکچوئری که براساس حقوق و مزایای جاری است تعهدات مربوط به مزایا را تا تاریخ گزارش اکچوئری افشا می‌کند.
13. برای تعیین ارزش فعلی مزایای بازنشستگی مبتنی بر اکچوئری، مزایایی منظور می‌شود که باتوجه به احتمال پرداخت (مواردی مانند فوت، از کار افتادگی، انتقال به سایر طرحها، بازنشستگی و ...) انتظار می‌رود به بازنشستگان و مستمری‌بگیران پرداخت شود. ارزش فعلی این مزایا با استفاده از مفروضات مناسب تعیین می‌شود تا ارزش زمانی پول (از طریق تنزیل با نرخ بازدهی مناسب) بین تاریخ تهیه اطلاعات و تاریخ پرداخت مورد انتظار را منعکس کند.

تناوب ارزیابی مبتنی بر اکچوئری

14. ارزیابی مبتنی بر اکچوئری باید حداقل هر سه سال یکبار انجام شود.
15. براساس قوانین و مقررات موجود، معمولاً طرحهای مزایای بازنشستگی ملزم به انجام ارزیابی مبتنی بر اکچوئری حداقل هر سه سال یکبار هستند. با این وجود به‌منظور تشویق

طرحهای مزایای بازنشستگی به ارائه اطلاعات به موقع، ارزیابی مزبور در فواصل زمانی کوتاهتر توصیه می‌شود. چنانچه ارزیابی مبتنی بر اکچوئری به تاریخ صورتهای مالی انجام نشده باشد از آخرین ارزیابی انجام شده استفاده و تاریخ آن افشا می‌شود.

اندازه‌گیری داراییهای طرح سرمایه‌گذاریها

16. سرمایه‌گذاریهای طرح باید براساس مفاد استانداردهای شماره 15 با عنوان "حسابداری سرمایه‌گذاریها"، شماره 18 با عنوان "صورتهای مالی تلفیقی و حسابداری سرمایه‌گذاری در واحدهای تجاری فرعی"، شماره 19 با عنوان "ترکیب واحدهای تجاری"، شماره 20 با عنوان "حسابداری سرمایه‌گذاری در واحدهای تجاری وابسته" و شماره 23 با عنوان "حسابداری مشارکتهای خاص" اندازه‌گیری و گزارش شود.
17. صورتهای مالی تلفیقی طرح باید بر مبنای ساختار پیش بینی شده در این استاندارد برای صورتهای مالی طرحهای مزایای بازنشستگی تهیه و ارائه شود.

18 . حق بیمه‌های دریافتی باید به مبالغ قابل دریافت اندازه‌گیری و گزارش شود مشروط به اینکه جریان منافع اقتصادی مرتبط با حق بیمه به درون طرح محتمل باشد.

19 . حق بیمه‌های دریافتی، مبالغی است که در تاریخ گزارشگری طرح از اعضا، کارفرمایان و دولت قابل دریافت می‌باشد. حق بیمه مبتنی بر تعهدات قانونی یا قراردادی است.

داراییهای ثابت مشهود

20 . داراییهای ثابت مشهود مورد استفاده برای اداره عملیات طرح، باید به بهای تمام شده یا مبلغ تجدید ارزیابی (به کسر استهلاک انباشته) اندازه‌گیری و گزارش شود.

صورت‌های مالی طرحهای مزایای بازنشستگی

21 . برای تأمین نیازهای اطلاعاتی استفاده‌کنندگان، صورت‌های مالی طرح باید شامل موارد زیر باشد:

الف . ترانزنامه،

ب . صورت تغییرات در خالص داراییها،

ج . صورت درآمد و هزینه، و

د . یادداشتهای توضیحی صورت‌های مالی.

22 . هدف گزارشگری طرح، ارائه ادواری اطلاعات درباره منابع مالی و فعالیتهای آن است که برای ارزیابی ارتباط بین انباشت منابع و مزایای طرح مفید باشد. این هدف معمولاً با ارائه گزارشی شامل موارد زیر تأمین می‌شود:

الف . توصیف فعالیتهای عمده طی دوره مالی و اثر تغییرات مربوط به مقررات اصلی طرح از قبیل نرخهای حق بیمه و شرایط بازنشستگی،

ب . صورت‌های عملکرد سرمایه‌گذاری و سایر عملیات طرح برای دوره مالی و وضعیت مالی در پایان دوره مالی،

ج . اطلاعات اکچوئری، و

د . توصیف خط‌مشی‌های سرمایه‌گذاری.

23 . در یادداشتهای توضیحی صورت‌های مالی باید ارتباط بین ارزش فعلی مزایای بازنشستگی مبتنی بر اکچوئری و ارزش منصفانه خالص داراییهای طرح (به استثنای داراییهای ثابت مشهود) و خط‌مشی تأمین مالی مزایای بازنشستگی تبیین شود.

24 . باتوجه به ویژگیهای متفاوت انواع سرمایه‌گذاریها، از مبانی زیر برای تعیین ارزش منصفانه آنها استفاده می‌شود:

الف . سرمایه‌گذاری در سهام شرکتهای پذیرفته شده در بورس به ارزش بازار باتوجه به بندهای 26 الی 28 استاندارد حسابداری شماره 15 با عنوان حسابداری سرمایه‌گذاریها.

ب . سرمایه‌گذاری در سهام سایر شرکتهای به مبلغ تجدید ارزیابی باتوجه به بند 34 استاندارد حسابداری شماره 15 با عنوان حسابداری سرمایه‌گذاریها.

ج . سرمایه‌گذاری با درآمد ثابت (مانند اوراق مشارکت) در صورتی که مدیریت طرح قصد نگهداری این اوراق تا سررسید را داشته باشد به مبلغ دفتری (ارزش اسمی با احتساب هرگونه صرف یا کسر مستهلاک نشده) و در غیر این صورت به ارزش

بازار. در صورت عدم دسترسی به ارزش بازار، به ارزش فعلی اوراق با توجه به نرخ بازدهی داراییهای مشابه.

د . املاک و سایر اموالی که به قصد سرمایه‌گذاری نگهداری می‌شود به مبلغ تجدید ارزیابی با توجه به بندهای 29 الی 42 استاندارد حسابداری شماره 11 با عنوان داراییهای ثابت مشهود.

25 . ترانزنامه طرح مزایای بازنشستگی باید حداقل حاوی اقلام اصلی زیر باشد :
الف . سرمایه‌گذاریها به تفکیک :

- سرمایه‌گذاری در شرکتهای فرعی،
- سرمایه‌گذاری در شرکتهای وابسته،
- سرمایه‌گذاری در مشارکتهای خاص،
- سرمایه‌گذاری در سایر شرکتهای،
- املاک،
- اوراق مشارکت،
- تسهیلات اعطایی،
- سپرده‌های بانکی،

ب . موجودی نقد،

ج . حق بیمه‌های دریافتی،

د . سایر حسابها و اسناد دریافتی،

ه . داراییهای ثابت مشهود،

و . حسابها و اسناد پرداختی،

ز . تسهیلات دریافتی،

ح . ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان،

ط . خالص داراییهای طرح ، و

ی . ارزش ویژه طرح .

26 . ارزش فعلی مزایای بازنشستگی مبتنی بر اکتوئری باید زیر ترانزنامه افشا شود.

27 . صورت تغییرات در خالص داراییها باید حداقل حاوی اقلام اصلی زیر باشد:

الف . حق بیمه‌های بازنشستگی،

ب . کمکهای بلاعوض،

ج . حق بیمه انتقالی از سایر طرحها،

د . حقوق و سایر مزایای بازنشستگی اعضا،

ه . حق بیمه انتقالی به سایر طرحها،

و . هزینه‌های اداره طرح،

ز . مازاد (کسری) درآمد نسبت به هزینه.

28 . صورت درآمد و هزینه باید حداقل حاوی اقلام اصلی مندرج در بند 58 استاندارد حسابداری شماره 1 با عنوان " نحوه ارائه صورتهای مالی " باشد.

29 . در یادداشتهای توضیحی صورتهای مالی علاوه بر الزامات افشای سایر استانداردهای حسابداری مربوط، باید حداقل موارد زیر افشا شود :

الف . رویه‌ها و مفروضات مورد استفاده برای تعیین ارزش منصفانه سرمایه‌گذاریها،

- ب . رویه‌ها و مفروضاتی که در محاسبه ارزش فعلی مزایای بازنشستگی مبتنی بر اکچونری بکار رفته است و هرگونه تغییر در رویه‌ها و مفروضات در فاصله بین دو تاریخ انجام اکچونری،
- ج . تاریخ انجام آخرین ارزیابی مبتنی بر اکچونری،
- د . اطلاعات مختصر در مورد گروه‌های کارکنان تحت پوشش و کارفرمایان،
- ه . اطلاعات آماری درخصوص تعداد بازنشستگان، مستمری بگیران و اعضای شاغل،
- و . اطلاعات مختصر در مورد طرح‌های بازنشستگی و ارائه اطلاعات کلی درخصوص شرایط هر کدام (نظیر شرایط استحقاق، مبالغ و درصدهای قابل پرداخت)،
- ز . شرح تغییرات طی سال مالی در شرایط پرداخت مزایای بازنشستگی، حق بیمه‌ها، شرایط عضویت طرح و قوانین و مقررات مرتبط با طرح و اینکه تغییرات یاد شده در محاسبات اکچونری منظور شده است یا خیر،
- ح . خط مشی تأمین منابع و هرگونه تغییر در آن طی سال مالی،
- ط . وضعیت مالیاتی طرح،
- ی . معاملات طرح با واحدهای تجاری تحت کنترل یا تحت نفوذ قابل ملاحظه تمام یا برخی از اعضا، کارفرمایان یا نفوذ قابل ملاحظه در طرح، کانونهای بازنشستگی و سازمانها و تشکلهای مرتبط با اعضا و یا طرح،
- ک . سیاستهای سرمایه‌گذاری منابع طرح،
- ل . سرمایه‌گذاری طرح در سهام کارفرمایانی که بر طرح نفوذ قابل ملاحظه دارند، و
- م . جدول جزئیات ارزش منصفانه خالص داراییهای طرح، به استثنای داراییهای ثابت مشهود که به بهای تمام شده یا مبلغ تجدید ارزیابی به کسر استهلاک انباشته منعکس می‌شود و مقایسه آن با ارزش فعلی مزایای بازنشستگی مبتنی بر اکچونری و تشریح سیاستهای تأمین مبالغ کسری.

تاریخ اجرا

- 30 . الزامات این استاندارد در مورد کلیه صورتهای مالی طرح‌های مزایای بازنشستگی که دوره مالی آنها از تاریخ اول فروردین 1384 یا بعد از آن شروع می‌شود لازم الاجراست.

مطابقت با استانداردهای بین‌المللی

- 31 . با اجرای الزامات این استاندارد، مفاد استاندارد بین‌المللی حسابداری شماره 26 با عنوان حسابداری و گزارشگری طرح‌های مزایای بازنشستگی نیز رعایت می‌شود.

استاندارد حسابداری شماره 27
طرحهای مزایای بازنشستگی



پیوست شماره 1
صورت‌های مالی نمونه

این پیوست تنها جنبه تشریحی دارد و بخشی از استاندارد حسابداری را تشکیل نمی‌دهد. هدف این پیوست تشریح کاربرد استاندارد در رابطه با نحوه ارائه صورت‌های مالی اساسی شامل صورت‌های مالی جداگانه و تلفیقی یک طرح مزایای بازنشستگی است. در صورت لزوم و برای دستیابی به ارائه مطلوب اطلاعات در شرایط خاص می‌توان ترتیب ارائه و شرح اقلام اصلی را تغییر داد.



استاندارد حسابداری شماره 27
 طرحهای مزایای بازنشستگی
 پیوست شماره 1 (ادامه)
 صندوق بازنشستگی نمونه
 ترازنامه
 در تاریخ 29 اسفندماه 13×2

تجدید ارائه شده 13×1/12/29 میلیون ریال	13×2/12/29 میلیون ریال	یادداشت
118,621	143,369	سرمایه‌گذاری در شرکتهای فرعی
32,725	49,814	سرمایه‌گذاری در شرکتهای وابسته
13,164	12,257	سرمایه‌گذاری در سایر شرکتهای
62,817	100,330	املاک
9,385	8,543	اوراق مشارکت
40,270	52,453	تسهیلات اعطایی
161	161	سپرده‌های بانکی
32,000	37,000	سایر سرمایه‌گذاریها
309,143	403,927	جمع سرمایه‌گذاریها
4,962	7,808	موجودی نقد
64,500	70,000	حق بیمه‌های دریافتی
39,520	35,182	حسابها و اسناد دریافتی
813	1,249	پیش پرداختها
109,795	114,239	
1,692	1,535	داراییهای ثابت مشهود
420,630	519,701	جمع داراییها
54,115	49,888	حسابها و اسناد پرداختی
69,612	41,905	تسهیلات دریافتی
2,346	2,609	ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان
126,073	94,402	جمع بدهیها
294,557	425,299	خالص داراییهای طرح
294,557	425,299	ارزش ویژه طرح
318,000	450,000	ارزش فعلی مزایای بازنشستگی مبتنی بر اکچوئری



استاندارد حسابداری شماره 27
 طرحهای مزایای بازنشستگی
 پیوست شماره 1 (ادامه)

صندوق بازنشستگی نمونه
 صورت تغییرات در خالص داراییها
 برای سال مالی منتهی به 29 اسفندماه 13×2

تجدید ارائه شده	سال 13×2	یادداشت	سال 13×1
میلیون ریال	میلیون ریال		میلیون ریال
55,492	58,208	حق بیمه‌های بازنشستگی	19,700
1,315	636	کمکهای بلاعوض	86,514
86,514	99,318	حق بیمه انتقالی از سایر طرحها	021
021	174,040	مازاد درآمد بر هزینه	163
163			(37,225)
(37,225)	(38,407)	حقوق و سایر مزایای بازنشستگی اعضا	(1,859)
(1,859)	(2,310)	حق بیمه انتقالی به سایر طرحها	(2,275)
(2,275)	(2,581)	هزینه‌های اداره طرح	(41,359)
(41,359)	(43,298)		662
662	130,742	افزایش در خالص داراییهای طرح	121
121			

گردش حساب ارزش ویژه صندوق

سال 13×1	سال 13×2	
میلیون ریال	میلیون ریال	
121,662	130,742	تغییر در خالص داراییهای طرح طی سال
172,895	292,557	ارزش ویژه طرح در ابتدای سال
-	2,000	تعدیلات سنواتی
172,895	294,557	ارزش ویژه طرح در ابتدای سال - تعدیل شده
294,557	425,299	ارزش ویژه طرح در پایان سال



استاندارد حسابداری شماره 27
 طرحهای مزایای بازنشستگی
 پیوست شماره 1 (ادامه)
 صندوق بازنشستگی نمونه
 صورت درآمد و هزینه
 برای سال مالی منتهی به 29 اسفندماه 13×2

تجدید ارائه شده	سال 13 × 1	سال 13 × 2	یادداشت
میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	
			درآمد سرمایه‌گذاریها :
	733ر	37,807ر	سود سهام
	37		
	4,295ر	5,681ر	درآمد اجاره
	8,571ر	10,382ر	سود تسهیلات
	73	68	سود سپرده‌های بانکی و اوراق مشارکت
	150ر	47,719ر	سود فروش سهام
	36		
	822ر	101,657ر	
	86		
	(527)	(839)	هزینه مدیریت سرمایه‌گذاریها
	295ر	100,818ر	خالص درآمدهای عملیاتی
	86		
	(300)	(600)	هزینه‌های مالی
	619	(400)	خالص درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی
	614ر	99,818ر	مازاد درآمد بر هزینه قبل از مالیات
	86		
	(100)	(500)	مالیات
	514ر	99,318ر	مازاد درآمد بر هزینه
	86		



استاندارد حسابداری شماره 27
 طرحهای مزایای بازنشستگی
 پیوست شماره 1 (ادامه)

صندوق بازنشستگی نمونه
 ترازنامه تلفیقی
 در تاریخ 29 اسفندماه 13×2

تجدید ارائه شده	سال 13×2	یادداشت	سال 13×1
	میلیون ریال		میلیون ریال
	65,514	سرمایه‌گذاری در شرکتهای وابسته	43,125
	33,469	سرمایه‌گذاری در سایر شرکتهای	27,501
	128,279	املاک	83,114
	9,543	اوراق مشارکت	15,539
	77,598	تسهیلات اعطایی	56,763
	2,547	سپرده‌های بانکی	3,715
	39,355	سایر سرمایه‌گذاریها	34,428
	356,305	جمع سرمایه‌گذاریها	264,185
	17,867	موجودی نقد	9,196
	70,000	حق بیمه‌های دریافتی	64,500
	92,497	سایر حسابها و اسناد دریافتی	86,132
	57,602	موجودی مواد و کالا	45,650
	12,554	پیش پرداختها و سفارشات	8,968
	250,520	داراییهای ثابت مشهود	214,446
	127,136	سرقفلی	105,831
	10,679	داراییهای نامشهود	6,285
	15,506	سایر داراییها	10,612
	9,765	جمع داراییها	8,063
	163,086	حسابها و اسناد پرداختی	130,791
	769,911	پیش دریافتها	609,422
	167,060	ذخیره مالیات	127,614
	38,725	تسهیلات مالی دریافتی	47,291
	9,473	ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان	6,119
	71,383	جمع بدهیها	83,852
	34,081	خالص داراییهای طرح	29,697
	320,722	ارزش ویژه طرح	294,573
	449,189	سهم اقلیت	314,849
	431,909	ارزش فعلی مزایای بازنشستگی مبتنی بر اکتوئری	298,056
	17,280		16,793
	449,189		314,849
	450,000		318,000

صندوق بازنشستگی نمونه



استاندارد حسابداری شماره 27
 طرحهای مزایای بازنشستگی
 پیوست شماره 1 (ادامه)

صورت تغییرات در خالص داراییها - تلفیقی
 برای سال مالی منتهی به 29 اسفندماه 13x2

تجدید ارائه شده	سال 13x2	یادداشت	سال 13x1
میلیون ریال	میلیون ریال		میلیون ریال
55,492	58,208	حق بیمه‌های بازنشستگی	
19,700	13,236	کمکهای بلاعوض	
1,315	636	حق بیمه انتقالی از سایر طرحها	
92,277	105,558	مازاد درآمد بر هزینه	
168,784	177,638		
(37,225)	(38,407)	حقوق و سایر مزایای بازنشستگی اعضا	
(1,859)	(2,310)	حق بیمه انتقالی به سایر طرحها	
(2,275)	(2,581)	هزینه‌های اداره طرح	
(41,359)	(43,298)		
127,425	134,340	افزایش در خالص داراییهای طرح	

گردش حساب ارزش ویژه صندوق

سال 13x1	سال 13x2	
میلیون ریال	میلیون ریال	
127,425	134,340	تغییر در خالص داراییهای طرح طی سال
188,124	319,349	ارزش ویژه طرح در ابتدای سال
(700)	(4,500)	تعدیلات سنواتی
187,424	314,849	ارزش ویژه طرح در ابتدای سال - تعدیل شده
	449,189	ارزش ویژه طرح در پایان سال
314,849		



استاندارد حسابداری شماره 27
 طرحهای مزایای بازنشستگی
 پیوست شماره 1 (ادامه)

صندوق بازنشستگی نمونه
 صورت درآمد و هزینه تلفیقی
 برای سال مالی منتهی به 29 اسفندماه 13×2

تجدید ارائه شده

سال 1 × 13 میلیون ریال	سال 2 × 13 میلیون ریال		یادداشت
385,117	412,194		فروش خالص و درآمد ارائه خدمات
))		بهای تمام شده کالای فروش رفته و خدمات ارائه شده
332,549	361,158		
((سود ناخالص
52,568	51,036		درآمد حاصل از سرمایه‌گذاریها - عملیاتی
67,629	86,804		هزینه‌های فروش، اداری و عمومی
(33,181)		(34,837)	خالص سایر درآمدها و هزینه‌های عملیاتی
700		(1,958)	
(32,481)	(36,795)		خالص درآمدهای عملیاتی
87,716	101,045		هزینه‌های مالی
(4,915)		(7,340)	خالص سایر درآمدها و هزینه‌های غیر عملیاتی
1,826		1,128	مازاد درآمد بر هزینه قبل از احتساب سهم گروه از سود شرکتهای وابسته
(3,089)	(6,212)		سهم گروه از سود شرکتهای وابسته
84,627	94,833		مازاد درآمد بر هزینه قبل از مالیات
8,622	11,925		مالیات
93,249	106,758		مازاد درآمد بر هزینه
(972)	(1,200)		
92,277	105,558		سهم اقلیت
3,908	3,125		

پیوست شماره 2 مبانی نتیجه‌گیری

پیشینه

1. پیش از تدوین این استاندارد، صندوقهای متولی طرحهای مزایای بازنشستگی در ایران برای گزارشگری مالی از روشهای متفاوتی استفاده می‌کردند. با توجه به اهمیت طرحهای مزایای بازنشستگی و لزوم شفافیت گزارشگری مالی آنها در شهریورماه 1381 پروژه‌ای با عنوان بررسی ضرورت تدوین استاندارد حسابداری برای طرحهای مزایای بازنشستگی به موجب مصوبه کمیته تدوین استانداردهای حسابداری در دستور کار مدیریت تدوین استانداردها قرار گرفت.
2. پروژه در قالب یک پژوهش برای گروه کارشناسی مدیریت تدوین استانداردها تعریف شد. ابتدا ادبیات و استانداردهای مرتبط در سایر کشورها بررسی و گزارش مطالعات تطبیقی تهیه گردید. سپس صورتهای مالی چند صندوق ایرانی و خارجی مورد بررسی قرار گرفت. برای بررسی مسائل خاص صندوقهای بازنشستگی با برخی از مسئولین صندوقها و متخصصین اکچوئری بحث و تبادل نظر شد. همچنین قوانین و مقررات، اساسنامه‌ها و آیین‌نامه‌های صندوقها مورد مطالعه و بررسی قرار گرفت و از نتایج حاصل برای تهیه پرسشنامه، به‌منظور نظرخواهی از صندوقها، استفاده شد.
3. پرسشنامه تهیه شده برای 11 صندوق بازنشستگی ارسال و بر مبنای نتایج حاصل از پرسشنامه و مطالعات انجام شده، گزارش شناخت تهیه گردید. گروه کارشناسی با جمع بندی نتایج گزارش شناخت و مطالعه تطبیقی، نظرات خود را در قالب یک گزارش ارائه کرد. این گزارش که بر لزوم تدوین استاندارد حسابداری برای طرحهای مزایای بازنشستگی تأکید داشت در اختیار کمیته تدوین استانداردهای حسابداری قرار گرفت.
4. پس از تأیید ضرورت تدوین استاندارد طرحهای مزایای بازنشستگی توسط کمیته تدوین استانداردهای حسابداری، گروه کارشناسی پیش نویس اولیه استاندارد را تهیه کرد. این پیش‌نویس در جلسات متعدد کمیته تدوین استانداردهای حسابداری بررسی و اصلاحات لازم در آن اعمال گردید.

دلایل تدوین استاندارد حسابداری برای طرحهای مزایای بازنشستگی

5. اهم دلایل ضرورت تدوین استاندارد حسابداری طرحهای مزایای بازنشستگی به شرح زیر است:

- ویژگیهای فعالیتهای مرتبط با طرحهای مزایای بازنشستگی،
- استفاده از روشهای متفاوت حسابداری توسط صندوقهای برای معاملات و رویدادهای مشابه،
- استفاده از عناوین و شکلهای متفاوت صورتهای مالی توسط صندوقها،
- متفاوت بودن میزان افشای اطلاعات در متن صورتهای مالی و یادداشتهای توضیحی در صندوقها،
- عدم افشای اطلاعات کافی در مورد ارزش فعلی تعهدات آتی مزایای بازنشستگی، ارزش منصفانه داراییها و در نتیجه توان ایفای تعهدات.

دامنه کاربرد

6. کلیه طرحهای مزایای بازنشستگی، از جمله سازمان تأمین اجتماعی، صندوق بازنشستگی کشوری و سایر طرحهای مزایای بازنشستگی شرکتها و سازمانها، مشمول این استاندارد می‌باشند. بانی و اداره‌کننده طرح (دولت یا بخشهای عمومی، خصوصی یا تعاونی) عاملی تعیین کننده نمی‌باشد، زیرا فقط ویژگیهای فعالیت طرحها و نه خصوصیات بانیان و اداره کنندگان آنها بر حسابداری و گزارشگری مالی طرح تأثیر می‌گذارد.

7. طرحهای مزایای بازنشستگی معمولاً به دو گروه اصلی زیر طبقه‌بندی می‌شود:

طرح مزایای بازنشستگی با مزایای معین طرحی است که مزایای بازنشستگی بر اساس ضوابطی تعیین می‌شود که معمولاً مبنای آن حقوق و مزایا و سنوات خدمت اعضا است. در این طرحها ریسک اصلی متوجه طرح و یا حامی آن است.

طرح مزایای بازنشستگی با کمک معین در این طرح، مزایای بازنشستگی باتوجه به کمکهای اعطایی به طرح و سود حاصل از سرمایه‌گذاریها، تعیین می‌شود. در این نوع طرح معمولاً برای کمکهای مرتبط با هر فرد حساب جداگانه‌ای نگهداری می‌شود و ریسک مرتبط با نوسان بازدهی داراییهای طرح متوجه اعضا است.

باتوجه به شرایط کنونی ایران که طرحهای مزایای بازنشستگی تماماً از نوع مزایای معین است، این استاندارد برای گزارشگری مالی این نوع طرحها تدوین شده است.

صورتهای مالی طرحهای مزایای بازنشستگی

8. باتوجه به مطالعات انجام گرفته و مباحث مطرح شده، کمیته تدوین استانداردهای حسابداری، صورتهای مالی طرحهای مزایای بازنشستگی را به شرح زیر تعیین نمود:

الف. ترانزنامه،

- ب . صورت تغییرات در خالص داراییها،
 ج . صورت درآمد و هزینه، و
 د . یادداشتهای توضیحی.

9 . وظیفه مباشرت مدیریت در ارتباط با عملکرد مالی را می‌توان به دو بخش مجزا تقسیم کرد. نخست، اداره طرح که از جنبه مالی به نحوه ارتباط هیأت امناء با کارفرمایان، اعضای طرح و سایر کسانی که مستقیماً درگیر می‌باشند، مربوط است. دوم، سرمایه‌گذاریها که با خط مشی هیأت امناء در مورد نحوه استفاده از داراییهای در دسترس برای پرداخت مزایا، مرتبط است. این دو جنبه (اداره و سرمایه‌گذاری) بهتر است به صورت جداگانه در صورت تغییرات در خالص داراییها و صورت درآمد و هزینه ارائه شود.

10 . ارائه صورت جریان وجوه نقد برای طرحهای مزایای بازنشستگی کاربرد ندارد. زیرا اولاً اهداف تعیین شده برای صورت جریان وجوه نقد در طرحها مصداق ندارد و گزارشهای اچ‌و‌ن‌ری می‌تواند به تسهیل پیش بینی‌ها کمک کند. ثانیاً صورت جریان وجوه نقد معمولاً منعکس کننده افزایشها و کاهشهای وجوه نقد بر حسب فعالیت‌های مختلف می‌باشد که این امر به نحو جامع‌تری از طریق صورت تغییرات در خالص داراییها گزارش می‌شود و صورت جریان وجوه نقد عموماً اطلاعات بیشتری به استفاده‌کنندگان صورتهای مالی طرحهای مزایای بازنشستگی ارائه نمی‌کند.

صورتهای مالی تلفیقی

11 . باتوجه به اینکه در شرایط حاضر صندوقهای بازنشستگی در ایران بنابه دلایل متفاوت در امر بنگاهداری وارد شده‌اند و عملاً در موارد متعدد بر شرکتهای سرمایه‌پذیر کنترل اعمال می‌کنند لذا صورتهای مالی باید این وضعیت را به‌نحو مناسب نشان دهد. بنابراین باتوجه به مفاهیم مطرح شده در استاندارد حسابداری شماره 18 با عنوان صورتهای مالی تلفیقی و حسابداری سرمایه‌گذاری در واحدهای تجاری فرعی، ضرورت تهیه صورتهای مالی تلفیقی برای طرحهای مزایای بازنشستگی مورد تأیید قرار گرفت.

اندازه‌گیری داراییهای طرحهای مزایای بازنشستگی

12 . یکی از نیازهای اصلی استفاده‌کنندگان صورتهای مالی طرحهای مزایای بازنشستگی آگاهی از توان این طرحها برای ایفای تعهدات آتی است. برای ارائه این اطلاعات، ارزش داراییهای طرح باید با ارزش فعلی تعهدات آتی آن مقایسه گردد و مازاد یا کسری آن مشخص شود. چنانچه داراییهای طرح براساس ارقام تاریخی گزارش شود این مقایسه می‌تواند گمراه‌کننده باشد و توان طرح را کمتر از واقعیت منعکس کند. لذا داراییهای طرح که ماهیت سرمایه‌گذاری دارند باید براساس ارزشهای منصفانه اندازه‌گیری شوند. اما مشکل این است که ارزشهای منصفانه قابل اتکا برای تمام سرمایه‌گذاریها به‌طور

مرتب قابل دسترس نیست و تعیین و انعکاس ارزشهای منصفانه به‌طور ادواری در ترازنامه در شرایط فعلی میسر نمی‌باشد. لذا کمیته تصمیم گرفت که ارزش منصفانه سرمایه‌گذاریها در متن ترازنامه منعکس نشود بلکه در یک یادداشت توضیحی به‌صورت مقایسه‌ای با ارزش فعلی مزایای بازنشستگی مبتنی بر اکچوئری افشا شود.

محاسبه ارزش فعلی مزایای بازنشستگی مبتنی بر اکچوئری

13. در محاسبات اکچوئری برای مقاصد غیر از تهیه صورتهای مالی معمولاً ارزش فعلی تعهدات مربوط به اعضای فعلی طرح، اعم از بازنشسته و شاغل، باتوجه به حقوق و مزایای بازنشستگی آتی، حق بیمه‌های آتی، جدول مرگ و میر، نرخ بازده سرمایه‌گذاری و دیگر مفروضات تعیین می‌شود. اما برای مقاصد حسابداری انعکاس تعهدات در صورتهای مالی مستلزم وجود شرایط اندازه‌گیری و شناخت بدهیها و سازگاری آن با تعریف بدهی می‌باشد. بدهی، تعهد انتقال منافع اقتصادی توسط واحد تجاری ناشی از معاملات یا سایر رویدادهای گذشته است. تعهدات مزایای بازنشستگی در رابطه با سنوات خدمت آتی اعضا در تاریخ ترازنامه نمی‌تواند بدهی تلقی شود و به همین دلیل تعهدات مزایای بازنشستگی متناسب با سنوات خدمت گذشته اعضا در ذیل ترازنامه و یادداشتهای توضیحی صورتهای مالی گزارش می‌شود.

14. برای محاسبه ارزش فعلی تعهدات مربوط به مزایای بازنشستگی دو رویکرد شامل ”حقوق و مزایای جاری“ و ”حقوق و مزایای پیش بینی شده“ وجود دارد.

15. رویکرد حقوق و مزایای جاری مبتنی بر دلایل زیر است:

- الف. استفاده از حقوق و مزایای جاری عینیت بیشتری دارد و نیاز به مفروضاتی درخصوص آینده نیست و بنابراین قابلیت اتکای بالاتری دارد.
- ب. افزایش مزایای بازنشستگی ناشی از افزایش حقوق و مزایا در صورتی تعهد طرح محسوب می‌شود که افزایش حقوق و مزایا تحقق یافته باشد.
- ج. ارزش فعلی مزایای انباشته بازنشستگی مبتنی بر اکچوئری با استفاده از حقوق و مزایای جاری عمدتاً با مبلغ قابل پرداخت در زمان خاتمه یا توقف فرضی فعالیت طرح ارتباط نزدیکتری دارد.

- 16 . رویکرد حقوق و مزایای پیش بینی شده مبتنی بر دلایل زیر است :
- الف . اطلاعات مالی باید با فرض تداوم فعالیت تهیه شود، حتی اگر بکارگیری مفروضات و برآوردها در تهیه آن ضرورت داشته باشد،
- ب . مزایای بازنشستگی معمولاً با توجه به میزان حقوق و مزایای نزدیک به تاریخ پایان خدمت تعیین و پرداخت می‌شود، بنابراین، پیش بینی میزان حقوق و مزایا، حق بیمه‌ها و نرخهای بازده ضرورت دارد، و
- ج . در مواردی که تأمین وجوه بر مبنای پیش‌بینی حقوق و مزایا صورت می‌گیرد عدم بکارگیری حقوق و مزایای پیش‌بینی شده، ممکن است منجر به گزارش منابع مالی اضافی در زمانی شود که طرح دارای وجوه مالی اضافی نیست یا منجر به گزارش وجوه مالی کافی در زمانی شود که طرح وجوه مالی کافی در اختیار ندارد.
- 17 . در شرایط اقتصادی فعلی، پیش بینی آینده با مشکلات متعددی مواجه است و در چنین شرایطی در اندازه‌گیریها هرچه متغیرهای مربوط به آینده بیشتر باشد قابلیت اتکای آن کمتر خواهد بود. بنابراین کمیته رویکرد حقوق و مزایای جاری را مناسبتر تشخیص داد.